

Nr 81.

Ankom till riksdagens kansli den 20 maj 1932 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner i vad de avse utredning om de s. k. kontrollföreningarnas verksamhet.

(2:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen nr 121 i första kammaren av herr *Möller m. fl.* och nr 207 i andra kammaren av herr *Hansson*, i Stockholm *m. fl.*, har i under a) framställt yrkande hemställts, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla dels om vidtagande snarast möjligt av utredning, huruvida och i vad mån den verksamhet, som nu utövas av de s. k. kontrollföreningarna, bör å orter, där andelsmejerier förekomma, övertagas av dessa, dels ock om framläggande för riksdagen av det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Beträffande i samma motioner under b) gjord hemställan avgiver utskottet denna dag särskilt utlåtande.

I fråga om motionerna i vad de avse hemställan under c) kommer utskottet att senare avgiva utlåtande.

Till stöd för motionerna i vad nu är fråga har åberopats den motivering, som anförts i de likalydande motionerna I: 109 (sid. 73—76), respektive II: 207.

För ladugårdsskötselns ekonomi och avelsarbetet har det visat sig vara av stor betydelse att vederbörande jordbrukare har ingående kännedom om de olika djurens bruksvärde. Endast därigenom är det möjligt att inom djurbesättningarna verkställa rationell utgallring och nyrekrytering. Ävenledes torde det för en ekonomiskt bärkraftig produktion av mjölk och slaktdjur hava stort värde, om djurägaren kan erhålla sakkunnig hjälp vid bestämmandet av foderstater och dylikt. I nu nämnda avseenden har kontrollföreningsverksamheten utfört ett synnerligen förtjänstfullt arbete, något som även rönt erkännande från statsmakternas sida genom betydande anslag till föreningarnas verksamhet.

Utskottet.

Till kontrollföreningarna hava i främsta rummet större och medelstora jordbrukare anslutit sig. Men utskottet vill framhålla, att tack vare statens understödjande verksamhet även ett betydande antal mindre jordbrukare äro att räkna bland kontrollföreningarnas medlemmar. I trots härav innesluta dessa föreningar dock, såsom i förevarande motioner framhålles, endast en mindre del av landets jordbrukare. Denna omständighet

har föranlett utskottet att till övervägande upptaga frågan, huruvida genom en omläggning av kontrollverksamheten denna kunde komma att utsträckas till att omfatta en större del av landets kreatursskötsel. Utskottet har härvid bibringats den uppfattningen, att en i jämförelse med den av kontrollföreningarna använda metoden förenklad form av kontroll skulle å ena sidan för det stora flertalet djurägare kunna fylla det avsedda syftet och å andra sidan möjliggöra en önskvärd utbredning av kontrollen. Om andelsmejerierna, vilka synas hava allt intresse av att bidra till ett bättre resultat av medlemmarnas ladugårdsskötsel, kunna förmås att, på sätt i motionerna förutsättes, upptaga en dylik verksamhet bland sina arbetsuppgifter, håller utskottet före, att härigenom än ytterligare skulle underlättas ett inrymmande under den nödiga kontrollverksamheten av ett allt större antal utav landets djurbesättningar. Dessutom bör övervägas, huruvida icke till denna verksamhet liksom till kontrollföreningsverksamheten bör utgå ett lämpligt avvägt statsanslag.

Att, såsom i motionerna förutsättes, nu antydda förenklade kontrollverksamhet skulle kunna ersätta kontrollföreningarna, håller emellertid utskottet icke för troligt. För ett mera kvalificerat avelsarbete lär en kontrollverksamhet av den utav nämnda föreningar bedrivna arten icke kunna undvaras. Någon anledning att nu ifrågasätta förändring med avseende å kontrollföreningarna synes därför icke föreligga. De båda formerna för kontroll torde kunna förekomma jämsides. Den framtida erfarenheten lär få avgöra, huruvida den enklare kontrollformen så småningom bör utbyggas eller om nämnda enklare form kan för ett större antal besättningar anses tillfyllest.

Av vad sålunda anförts torde framgå, att utskottet funnit förevarande spörsmål böra underkastas en mera ingående utredning, och utskottet hemställer förty,

att riksdagen i anledning av i förevarande motioner I:121 och II:207 under a) framställt yrkande, må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning, huruvida och på vad sätt möjligheter må kunna beredas för upptagande i ökad omfattning av kontrollverksamhet vid ladugårdsskötseln, därigenom att dylik kontroll även kunde anordnas i förenklad form och omhänderhavas exempelvis av andelsmejerier.

Stockholm den 20 maj 1932.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.